

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Робітнича еміграція до Німеччини.

Виділ краєвий, бажаючи зібрати докладні дані статистичні, кілько осіб з кожного повіту, з яких громад і куди виїжджало та які причини були сего руху, вкінці які услія колонізації є в поодиноких краях та чи виселенців не визискують агенти і посередники — звернув ся був до президії намісництва о дотичні дані, та долучив ще просьбу зі своєї сторони, аби австро-угорські консуляти в разі потреби брали в оцінку наших переселенців. Після реляцій намісництва числа що-до еміграції з послідних чотирох літ представляють ся ось-як:

З повітів

В році	всхідних	західних	Разом
1896	9.389	2.804	12.193
1897	4.633	1.133	5.766
1898	4.604	3.128	7.732
1899	4.903	2.977	7.880

Що-до еміграції робітників до Німеччини числа суть дуже недокладні, зібрані лише на підставі паспортних записок. З перших трох літ лише невелика часть повітів обнята у виказі намісництва; в р. 1899 вибрало ся до Німеччини з 21 повітів 26.283 часових робітників. За причини руху уважає намісництво головно перелюдненє і зубожінє населеня, елементарні нещастя і недостаток зарібку в промислі.

Що-до услівій колонізаційних та коштів подорожи до Америки, вказує намісництво на торговельно-географічне Товариство, що оно хіба могло би дати тут поясненя.

Довше задержує ся реляція намісництва при заробковім руху до Німеччини, який в посліднім році зріс до великанських розмірів. Причиною сего руху є збільшений попит в Німеччині за галиц-

ким робітником, а з другої сторони користні досвідди, які поробили галицькі емігранти за границею. Для Німців є галицький робітник дешевий, робучий, ретельний і тверезий, а для Галичан заробок в Німеччині є майже два рази більший, як в краю, а при тим удержанє дуже добре. Оповіданя вертаючих робітників, та їх зарібки, що стають їм на цілу зиму і передновок заохочують чим раз ширші круги населеня до еміграції. Звичайно ідуть під проводом бувальців без посередників, без агентів і бюр, а часто вже на попереднє замовленє вільничих палат і за списаним контрактом. Після гадки намісництва еміграція до Німеччини причинає ся дуже до піднесеня добробиту в краю, де сил робучих є більше, ніж зарібку.

На підставі сих даних виділ краєвий рішив заняти ся справою заробітків за границею, аби сей рух заробковий населеня зняти в якусь організацію. Виділ краєвий хоче ввести в жите бюра посередництва праці, що хоронили би людей перед несумлінним визиском агентів та звернули еміграційний рух туди, де справді можна найти користні услія для праці. В тій цілі відніс ся виділ краєвий до комітету краківського товариства рільничого з пропозицією, аби оно заняло ся зорганізованєм таких бюр для західної Галичини. Сему комітетови прийде ся тим легше виконати се підприємство, бо має вже готові формальні услія до такої організації бюр посередництва праці в своїх філіях на провінції. Надто виділ краєвий звернув увагу комітету, що посередництво повинно обійняти і ті околиці в Галичині, де нема достатком робучих сил рільних, та де назгірший заробок могли би найти селяни з гірських та неурожайних околиць. Що до еміграції до Румунії, рішив виділ краєвий

виключити її зовсім із сфери своїх старань, бо тамошні услія заробку не є зовсім користні для нашого селянина. В організації бюр посередництва праці до Німеччини прирік виділ краєвий краківському рільничому товариству матеріяльну поміч.

А деж ми, Русини, при такій важній роботі? Нема між нами народолюбців, що старали би ся забезпечити мужика перед голодом на переднівку, нема економістів, котрим би числа промовили до серця незбитими аргументами, нема організаторів, що подали би спосіб, як ратувати ся мужикови від нужди і бразилійської загибелі? Є они, є між нами, але вийдуть на яву аж за три-штыри роки, коли наблизить ся час виборів. Тоді они будуть падькати над недолею мужика, вичисляти всі наші кривди і «солідарно» організувати задля своїх власних мандатів. А поки що нехай краківське товариство рільниче організує бюра посередництва праці, а се буде знов одна нова кривда в нашім реєстрі...

На що ловлять наших людей!

До попередних «листів з Бразилії», які ми передрукували, аби звернути увагу загалу на забіги Нодаріого в нашім краю, подаємо ще єго власне посланіє, яке находить ся між иньшими різно-кольоровими цидулками в кождім листі до громад та мужиків.

Parana, Brazylia

Udine dnia 1 czerwca 1899

Szanowny Panie!

Jak juz wszystkim wiadomo przed dwoma latami bardzo duzo ludzi wyjechalo z Galicyi do kraju Parany w Brazylji. Jedna cześć (nieroby i leniuchy) zawrócila sie nazad, bo nie znalezi w Paranie wódki galicyjskiej, ale te familie co po przybyciu do Parany, wzieni sie szczerze i ochoczdo do pracy, to dzisz po dwóch latach ma-

3

Омелько Цудиня.

Оповіданє

Олександра Катренка.

(1897 р.).

(Далі).

Панич, другого літка прибувши, показав докладновже Омелькові і справдішне письмо. — І знов Омелько біля череди таки, одержуючи від панича усю письменську справу, навчив ся і писати собі, та ще і не аби як, але добре. Трохи-трішечки хіба поганійше панича писав він до зими.

Шістнадцяти років панич, покинувши своє вченєня у тій гімназії, приїхав до дому вже зовсім, та і побрав ся панувати до помочі своєму панові. Уступінях заряду маєткового люду панич зробив ся звичайно менчим за пана старого, але старшим від отомана, те ж старого Данила. Омелько наш пішов з того часу у гору. Він з волі панича прамісінько від череди опинив ся біля горниць панських, з череднячого підпасача він зробив ся підпомічником у всему, з підручником паничевим.

Повинність праці Омелькової в тоти часи настала єму зовсім не важка, навпаки весела навіть, не порідко де в чому і дуже приємна, а задля себелюбства єго навіть і поважна у всім...

Діло єго було їздити з паничем на вулиці, на вечерниці, то що. Він повинен був винохувати і відшукувати таких дівчат, яких паничеві треба було, і присолашати, умовлювати їх до всего... Й Омелько той свій обовязок оброблював краще кращаго. Панич ані одного разу за де кілька років не мов зох хоч раз за що небудь на єго погнівати ся. Омелько уконтетовав панича у єго найменших бажанях так, як инчий хто другий не зумів би далеко. Панич в єму і душі своєї не чув. Омелько ж катав ся, як у маслі. Він був по всяк час ситійшим над всіма, і навіть одягненим у паничеву хач і за простору за для єго, але панську одєжу, яку панич віддавав єму на доніс.

Всі наймити вкупі зотоманами, давним, щирим послужником пановим, старим дідом Данилом, аж ось як ховали у собі злість на Омелька. Бо, як казаги вони, набреше ідолів син на кого що небудь паничеві, а той панові перекаже, та й горе з того инчим часом буває. Не, давали вони, кажу, ту свою злість до єго, та й тількиж і того, що ховали її, бо ж в очі Омелькові кождий піклував ся тим, чи инчим робом піддобрити ся, та і скористувати ся собі чим мога з відносин його до панича. Така вже гидка сїгочасна любови вдача усюди й у всіх, що на нпзу, що і на горі однакова от така она живе межн людьми. Й Омелько таку свою значність добре спізнавав. Він цілком переїмав ся

важливостію власного становища, він пендючив ся навіть сам перед собою самим. Омелько у всему як з шкури лїз, щоб, Боже упаси, яким то не булоби робом, тільки не згубити своєї наймитової лагідної от такої долі. І через те у пригодах різних лихих він був дуже вірним побратимом, звичайно менчим, паничевим. Не порідко Омелько самохід приймав власно за панича величезні стусани від ворожих парубків в чужих селах, коли їх ті там підідали і ловили де небудь на улиці, або вечерничах. Омелько обберігав панича від усяких неприємностей лихих так, щоб власно сам об собі навіть забував. Нічого і казати, що задля селянської молодіжі, ще гірше ніж от то задля наймитів маєткових, Омелько був гидким, найосоружнійшим. Парубки і очі єму і по за очі всім Омелька ганьбили, лаяли. Інак вони єго і не звивали, як панським підніжкою, лизуном, недолюдком, перевертнем, то що. Але Омелько зносив те все, терплючи, мов те все єму дарма, мов і не чухаєть ся єму віде від того. Замість того цілком задовольняв ся, вшивачи ся, своєю долею першої людини у панському маєткові.

Коли нежданно, негаданно на голову Омелькову, ввупі, як на голову і паничеву і на панову, впало важке лихо. Доля, бач, Омелькова, визначило ся, тісно була звязана з долею єго панич. Маєток панський опинив ся проданим банком, у який він був панам вже давно заборго-

jo juz wszyscy swoje gospodarstwa, każdy ma swoje krowy i konie i z pewnością żaden by sie teraz do Galicyi nie zawrócił. I nie tylko, że ci ludzie sami dobrze żyją, ale oni także wolają do siebie swoich krewnych i znajomych i nie rzadko sie trafia, że jeden albo drugi wraca sie do Galicyi po swoje żony i dzieci, a inny znowu posyła swoim starym rodzicom albo nieletnim braciom i siostronom szyfkarty już zapłacone i zaprasza ich aby jak najprędzej wybierali sie ze starego kraju i aby jechali do niego do Parany. W kraju Parana so juz teraz ksienza, cerkwie koscioly polscy i ruscy, a co dnia budują sie nowe osady i powiększają sie zarobki rolników rzemieślników.

Chociaż emigracja do Parany szła przez różne drogi, to jednak najwięcej ludzi wyjechało przez Udine na okrentach Towarzystwa Nodari a ponieważ wszyscy z naszej ekspedycji byli zadowolnieni, to teraz każdy pisze do nas abyśmy posyłali nasze ogłoszenia do jego krewnych i znajomych w Galicyi a dużo jest takich co posyłają nam odrazu pieniondze na szyfkarty dla swojej rodziny. Z tego poznać wyraźnie, że kraj Parana Brazylia jest to kraj dobry dla rolników i dlatego radze każdemu, kto ma ochotę do pracy, aby jechał do Parany, bo jak to wyraźnie pisze osiedli w tym kraju Rusini i Polacy, w Paranie każda rodzina dostaje około 100 morgow gruntu i wszystkie do gospodarstwa potrzebne przyrzondy. To sie nazywa niby na wyplat, ale kto dobrze chodzi kolo swojej kolonii i kto sie dobrze sprawuje, to nikt od niego nie wymaga żadnej zapłaty; bo Rzond Parany dba tylko o to aby ludzie obrabiali grunta, bo rolnictwo jest główna podstawa dobrobytu krajowego. Odjazdy z Udine do Parany w Brazylji so dwa razy na miesionc i to zwyczajnie na 6 i na 21 każdego miesionca a szyfkarta z Udine aż na miejsce na kolonie kosztuje tylko 80 zł. za osobe doroslo. Dzieci co nie majo jeszcze jednego roku nie placą nic, te co majo wiecej jak rok a nie majo czterech lat placą 20 zł. te dzieci co majo wiecej niż 4 lata a mniej jak 12 lat placą 40 zł. a które dziecko już skończylo 12 lat, to za niego placić sie tak, jak za osobe doroslo. Kto chce jechać z cala familją, to niech napisze ile ma lat każda osoba a ja mu zaraz poszle wyraźny rachunek ile potrzebuje pienienazy na droge. — Po przybyciu do Parany, każdy ma sie zgłosić albo w naszej agencji albo w kancelaryi Gubernatora w mieście Kurytyba i tam znajdzie dalszo pomoc i opieke.

Za pozdrowieniem
Nodari.

ваним. Від усього добра панові залишили ся там якісь крихти грошенят. З тими крихтами він, не гаючи ся, швиденько перебрав ся доживати віку у близеньку, велику і торговельну слободу, сливе місточко, Сватову Лучку. Купив він собі там невеличке помешканє, не то хатка воно, не то чорпечка, та й осів ся там до якого часу, поки Господь на світі єго подерже.

— А що, паничу! Що тепер ми будемо робити? Куди ж ми з вами подінемо ся? — сумно запитав ся Омелько у панича.

— А кудиж? Я у Харкові подам ся шукати якого небудь місця. Харків ж не Хутір, не слобода, там по всяк час для кожного яке небудь місце, яка небудь робота знайдеть ся. Там у мене є рідня, знаємі, то де небудь, що небудь а відшукуюсь мені. Рік, два мине і, ще яким паном я там зроблю ся.

— А я ж?

— А тоді я і тебе туди перекличу.

— А не забудете?

— От то ж пак! Чого ж там забуду? Та не забуду.

І справді панич подав ся до Харкова, а Омелько, маючи надію на паничеву от ту ласкаву обіцянку покликати єго як стане він колісь то паном, зараз не знаючи, що з собою і робити, навіть не маючи в себе і на думці, куди би то посунути ся хоч поки що, придавлений важким горем, опинив ся у матері своєї, убогої і хворої Хіврі, у сій маленькій крейдянци.

(Далі буде).

Nasze okrenty jado morzem do Brazylji tylko 16 dni — na okrentach naszych każdy ma swoje osobne i wygodne luźko, każdy dostaje smaczne i sytne jedzenie a oprócz tego każda osoba dostaje dwa razy na dzień szklanka wina.

Wikt na naszych okrentach jest taki: Rano o 8 godzinie: kawa i chleb; na obiad o 12 godzinie: zupa, mienso, cuszpajs, chleb i 1/4 litry wina; a na kolacye o 6 wieczór: zupa, mienso chleb i znowu 1/4 litry wina. Mienso i chleb jest zawsze świeże a w niedziele i swienta oprócz tego wszystkiego dostaje jeszcze każda osoba ser i owoce do obiadu. Na Naszych okrentach każdy pasażer dostaje codziennie 1/4 litry wina a gdzieindziej to i za wode musi placić. Na każdym okrencie jest lekarz, apteka, szpital i osobny tłumacz dla każdej narodowości i wszyscy ci obsługują pasażerów zupełnie za darmo.

Kto ma zamiar jechać powinien nadesłać mi zadatek (10 złr. od każdej osoby starej) a ja natychmiast wyszle każdemu szyfkarte i podam mu te dalsze objaśnienia, któreby mu jeszcze było potrzebne do podróży. Kto przyjeżdża bez szyfkarty, może trafić, że okrent jest zapełniony a wtedy musi czekać do drugiego odjazdu. Dlatego radze każdemu postarać sie o szyfkarte jeszcze przed wyjazdem z domu. Zadatek najlepiej jest posyłać w liście za receptem. Zadatek u mnie nigdy nie przepada.

Kto ma wielkie pakunki, to może je posłać na 4 tygodnie naprzód do Udine i to powinien posyłać pakunki na adres Nodari Udine Italia a przy posylce musi wyraźnie rzondać na kolei aby pakunki byli poslane przez Budapeszt do Udine. Zreszto najlepiej jest jechać bez żadnych pakunków albo wieść pakunki razem ze soby ito w tym samym pociongu.

Adres na listy: Nodari Udine Italia (marka za 10 ct.) — Paszportu nie potrzeba.

Допись з краю.

(Продажа українсько-руських книжок).

На останніх загальних зборах Товариства імени Шевченка обговорювано справу отвореня книгарні при Товаристві, порішено однак відложити на разі сесию справу, бо отворене книгарні вимагає багато коштів. Принято лише одного урядника до веденя книжкових посилок.

Не йде міні про те, аби доказувати як великої ваги є потреба згаданой книгарні — я лише хочу поговорити на тему, чи відповідає до теперішня продажа книжок своїй цілі.

Ось факт: В одній гімназії професор руської мови і завідатель руської бібліотеки для молодіжї хотів закупити торік до бібліотеки ріжні книжки. Замавляє собі в Товаристві ім. Шевченка деякі виданя Товариства та крім того бібліотеку Насальського та деякі українські виданя, як ось «Слобожанщину» Щоголева і ин. Товариство присилає свої виданя, а що до инших радить написати по бібліотеку Насальського до автора, а по українські виданя до Грінченка. Розумієть ся мудра рада та не в пору! На листи того професора Товариство відповідало далі, що спровадить українські виданя. Справа волікла ся від торічної осени до весни сього року і вкінці директор гімназії замкнув рахунки і замість за триціять кілька, закуплено до руської бібліотеки за дваціять кілька зр. книжок. Най так другий, третій раз та вкінці директор скаже: «Poco mi pan profesor przedkłada do budżetu na ruskie książki tak wielką sumę, jeśli nam ich nigdy nie przysyła. Widać, że się nie drukuje tyle ruskich książek!»

Тільки для освітлення справи. Тепер ми сппитаємо, чи не було би добре, якби Товариство ім. Шевченка спроваджувало сейчас всі виданя: галицькі, буковинські та українські, аби їх можна в кожній хвилі там дістати? Ось наближаєть ся новий шкільний рік. Якби Товариство спровадило українські виданя (які лише є) і оповістило в часописях, що має сякі та такі книжки на складі, не один завідатель шкільної бібліотеки міг би спровадити до своєї бібліотеки цінні річи, яких дуже часто нема ані одного примірника в цілому місті. Зачуваємо, що друкують ся в Петербурзі твори Мирного, в Одесі твори Кониського, далі твори Нечуя-Левицького, друкують ся на Україні популярні

книжки — і що-ж з того! Прочитаєть ся у Вістнику, що вийшла сяка та така книжка і на тім кінець. Ніяк її дістати, бо-ж годі писати до д. Грінченка за одною книжкою, чи як там!

Тепер іще одна річ. Приїдеш зі Львова на провінцію — то пожаль ся Боже! Там прочитаєть вже шість книжок «Видавничої Спілки», а тут люди мають іно дві. Про дальші знають з часописий, що вийшли, а про деякі навіть не знають. Чому-ж се? Чи може такі байдужні до книжок? Ні!.. Вони радо видають гроші на книжки, але така то вже людська вдача, що ждеть ся, аж принесуть книжку під ніс. Наші книжки розходили би ся сотками по провінції, якби їх можна було в місци купити. Має гроші, пішов до книгарні і купує книжку — а так пиши, посилай гроші до Львова, закиль іще та книжка приїде — тай відхочеть ся читати. Ось як воно! Як се гарно, що книгарня Жиборського в Коломиї має на складі всі книжки — що лише появять ся, можна дістати. Чому-ж Товариство імени Шевченка і «Видавничя Спілка» не віднесуть ся до всіх книгарень у східній Галичині та не умовлять ся з ними, аби вони брали книжки у розпродаж. Та-ж се чистий інтерес і для видавців і для книгарів і для публіки, що може дістати кожду книжку в місци і в кожній хвилі. Годі ждати, аж якийсь книгар дізнаєть ся, що є «Видавничя Спілка», що її адреса є Львів Чарнецького, 26, закинь надумаєть ся внести письменно поданє до Відділу Спілки і пр. і пр. Як случимо ся на се, то рішучо мало хто буде читати наші книжки. Се-ж всьо торговля, інтерес, тут треба реклями, треба самому напихати ся, а не ждати, аж хтось зволить прийти і замовити собі: пришліть, будьте ласка, книжку... А ні, то посилати по кільканацять книжок до всіх визначнійших патріотів (старших людей), та вони будуть мусіти якось їх продати. Все-ж однак такі ліпша справа з книгарями, як приватними людьми. **К.**

З політичного поля.

В німецьких Чехах блідне звізда поведження прусофільського, народного сторонництва німецького, Там на підставі розгорілого антагонізму народного і під кличем борби за права німецького народу Вольф, Шенерер і їх адгиренти розвинули агітацію против династії та католицької церкви. Велика часть людности дала себе потягнути на приману пангерманської ідеї, але вже тепер наступив очевидний і рішучий зворот. Показало ся се при виборах рад громадских, де вже в кількох більших містах прусофільські народовці мусіли уступити перед лібералами. З сеї події Fremdenblatі робить ось які висліди:

В чотирох великих містах німецьких Чех заявили ся виборці против політиці розпуки, з виборчою картою в руці довели, що в глибині їх душі криє ся ще великий скарб австрійського патріотизму та що прихилиють ся до розважної політики. Сей факт певно додаєть сили провідникам німецьких сторонництв і відваги вступити на дорогу взаємного порозуміння з Чехами що до язикової квестії. Навіть нині, в днях протестів, не можна стати таким песимістом, аби придавити в собі надію. Часто можна чути наклики за якимсь розв'язанєм запутаної ситуації, але завсїгди ще за мало видно щирости в тім переконаню, що без співуділу самих спірних сторін не можна довести до жадної розв'язки. Один крок, який має довести до цілі, вже зробила лівиця. Виготовивши свою програму з Зелених съвят, дала через те підставу до переговорів. А прецінь треба жадати від неї ще і другого кроку і она мусить так само зі своєї сторони причинити ся до сего аби у внутрішній політиці назад панувала така атмосфера і такий настрій, при яких згадані переговори можна би розпочати з сякою-такою надією на успіх. Ціла держава чує невиносимий тягар положеня, а сей тягар можна усунути лише тоді, коли приїде до повозуміння з Німцями. А також ніхто в горі не має иншого переконаня, як лише те, що парламент повинен назад вернути до своїх прав, коли державу не має виставитись на безнастанні потрясеня. Вічна борба є услівем існуваня для радикалів, але не для других німецьких сторонництв, що повинні би позбути ся своєї недовірчивости, а дорога до нормальних відносин устелить ся сама собою.

Конференція мірова в Газі покінчена. Ре-презентанти сімнадцятих держав не урядили багато, а і ті установи, які ухвалено є дуже ілюзоричні. Можна хіба говорити о «моральнім успіху», як се сказав представителъ Франції, на пращальнім засіданю. Та є надія після єго гадки, що теперішні збори не були кінцем, але початком діла зверненого до уморальнення і угрунтованя загального міра. Голєндерскій міністер заграничних справ зазначив, що хоть конференція не могла здійснити мрії утопістів, то все таки виказала ся безосновність чорних пророцтв песимістів. Моральний наслідок нарад конференції вже тепер видний, а безперечно що раз більше буде показувати ся в будучности. Відчитано письмо голєндерскої королевої до папи, в котрім королева просить о моральне поперте діла конференції. Відповідь папи була зрєдагована в як найприязнійших словах. Папа прирік не лиш моральне поперте, але також чинне співробітництво. Пращальну промову виголосив ре-презентант Росії амбасадор Сталь. Бєсідник зазначив, що хоть доконанє діло не є повне і скінченє, то на всякий случай оно справедливє, і мудре; тут розходить ся о погодженє двох засад становлячих підставу права народности: засади зверхности держав з засадою справедливої міжнародної солідарности. Німецький делегат гр. Мінстер подякував Стальови за провід конференції і на тім конференцію замкнуло.

Однак мимо хороших слів, результат цілої гагєскої конференції дуже марний. І так пр. конвенції в справі способу, в який має вести ся війна на суши і приміненя жєневскої конвенції до морєских воєн підписали слїдуючі держави: Німєччина, Австро-Угорщина, Англія, Італія, Турція, Хіни, Японія, Швайцарія, Сербія і Люкєнбург. Декларациі в справі заборони викидуваня з балюнів вибухових матеріалів, уживаня куль розширюючих затруюючі гази, і куль «дум-дум» не підписали: Німєччина, Австро-Угорщина, Англія, Італія, Швайцарія, Сербія, Люкєнбург і Японія.

Н О В И Н К И.

— Всіх П. Т. предлатників просимо вирівнати залєглости, аби адміністрація не була примушена здержати дальшу висилку нашої часописи.

— Археологічний зїзд в Києві. Як нам доносять міністерство заказало на археологічному зїзді, що відбудє ся сєго місяця в Києві, реферати в українсько-руській мові. Що так стане ся, сєго ми від давна надїяли ся, бо і щож иншого могли ми надїяти ся від того міністерства «просьвіти» (?), котре в брутальний спосіб, гідний лише Монголів з середини Азії — заказує найневиннійші книжочки для народа на українсько-руській мові. Сеж прецінь ліберальна держава, що на глум 20 віка та на вєстид цілому цивільзованому сьвітови закєблювала уста 30 мільоновому українсько-руському народови. А наші домородні «кацапики» як Мончаловскій і єго чєсна компанія їздять в Петербург та лижуть лапки, і розводять ся богато і широко про свободулюбну матушку Москву. Чи ж не свободолюбна?!

— Дефравдація. Комісія бухгалтерийна викрила в Підгайцях в кредитовім товаристві дефіцит 29.000 зр. Бухгалтер сєго товариства, Емануєль Сігеріч, що допустив ся дефравдації, сидить в слїдчій вязниці.

— Зі Станіславова. Канітанчука, котрий під Станіславовом вимордував цілу жидівську родину узнав Львівскій факультет лікарів за варяга. Сказано, що він допустив ся мордерства в хвили нападу шалу, що є у него впливом дїдичного алкоголізму. Рішенє лікарского факультету стверждає, що Канітанчук є тепер цілком здоровий але напад може наступити кожної хвили, длятого є він для людей небезпечний. В виду того прокуратор застановив дальше поступованє карне.

— Праскі цукерники задумують в оригінальний спосіб задемонструвати против нового податку від цукру. Ухвалено на згромадженю в Празі, що 1. сєрпня то є нині мають бути позамикані всі цукерні і цукорничі варстаті. Около полудня відбудє ся похід через головні улиці міста, почім велике згромадженє при участі всіх чєских послів до ради державної.

— Бакцилі індійскої джуми. В Празі урядив профєсор чєского університету Каспарек формальний інститут для годованя ріжного рода бакцилі не зважаючи на жадні приписи санітарно-поліційні. Знаходили ся там також бакцилі індійскої джуми. Стверджено далі, що кіт, котрому впушено такі бакцилі, ходив цілком свобідно і що з ним бавили ся діти. Власті зарядили строгє слїдство а дїм замкнуло.

— Молоко від встєклої кози. Інститут Пастера в Будапєштї побільшив ся о цілу родину, зложєну з батька, матери і чєтєверо дітий. Є се убога родина з Деаки, прєшбурского комітату. Кормили ся они молоком кози, котру на нещастє покусали встєклї пси. До сєго не привязували они великої ваги, тим більше що рани скоро загоїли ся і пили молоко далі. Нараз вступили у кози ознаки встєклости. Лікар громадскій довїє о тім політичній власти, а ся перенєсла бїдаків до інституту.

— Дїланє грому є дуже ріжнороднє, оно залежить з одной сторони від скількості електричности а з другої сторони від предмету в який ударить. Цікава пригода лучила ся в піренєйских горах. Іменно пасло ся там стадо овец зложено з 450 штук. Нараз зірвала ся буря, вїпці збили ся в куну в загороді, щоби охоронити ся перед бурєю. В загороду вдарив грім і забив 203 овец, а рєшту позаголомувал.

— Зморщци. Як відомо не лиш літа але також хороби і гризоти лишають на тварі чоловіка слїди. Фізіогномієти говорять, що по таких зморщках можна пізнати вік і давнє жите чоловіка. Прості зморщци межі очима мають означати розвагу і перебуті гризоти, а зморщци на чолі мають бути доказом фізичних і моральних терпінь. Зморщци на лиці близько очий доказують глибокої досить старости. Длятого то часто густо виглядає ся на фотографії молодше як в дійстности, бо фотограф опускає зморщци.

— Перєстєпство і дїдичність. Італіянскій лікар Бальтістєллї студіював через довший час вязів, щоби переконати ся який вплив має дїдичність і соціальні відносини на перєстєпство. Результати єго спостережень, оголошені в італійскій антропологічній часописи — суть дуже цікаві. І так каже він, що підклад до найтяжшого перєстєпства, т. є. мордерства дає алкогользм. В деяких родинах повтаряють ся перєстєпства з покоління в покоління, так наче-би кожний член родини вже з гори був призначений до піддержаня родинної традиції. Дїдичний вплив ділає далєко сильнійше, як той, що походить з нервових хороб. Після Бальтістєллового найлєкше одїдичує ся перєстєпства против життя, дуже рідко знова против моральности.

— Ц. к. Дирекція залїзниць державних у Львові оповіщує: Після замїщеного в «Wiener Zeitung» оповіщеня розписано конкурє на будову підляхову і на всі роботи надшляхові разом з виконанєм високих будівлей на 76 цм., високошляховий, державній залїзницї Глявєска-Бочдї-Каттаро, котра має будоватись. Оферти можна вносити до подавчого протоколу ц. к. Міністерства залїзниць у Відні найдалше до дня 30. сєрпня с. р. Близших відомостей удїляє 18. департамент ц. к. міністерства залїзниць у Відні, або заряд будови в Рагузі.

— Дрібні вїсти. Цїсар позволив римському прокураторови львівскої гр. к. конєсторії о. В. Левіцкому приняти і носити ордер св. Гробу першої кляси. — У Відні працює тепер при ріжних завятях 22.000 робітників з Галичини. — В Шєнбруні утїкла малпа-орангутан з клітки. До пізна в ніч уряджувано лови за звинною малпою, закїм єї зловлено і умїщено назад в клітцї. — При виборах до брацкої каси Лєндєрбанку в Бориславї побїдили соціалїсти. — П. Іван Коржинскій адюнкт податковий в Гусятинї, зложив в намїстництві ієсит в рахунковости. — Ректором відєньскої Академії штук красних вибраний проф. Каспер Цумбуш. — На університеті швайцарєкїм в Цуріху отримала стєнєнь доктора медицини п. Фрідєрика Любінгер, родом зі Львова.

Т е л е г р а м и.

Відєнь, 1. сєрпня. Нині в вівторок відбудє ся надзвичайнє засіданє мїйского Видлїу в ціли занятя якогось становиска супроти §. 14. і нового податку від цукру.

Прага, 1. сєрпня. Проктований на нині через цукерників похід через головні улиці міста, щоби запротєстувати против податку від цукру, заказала поліція.

Бєрно мор, 1. сєрпня. Згромадженє против §. 14. на котрім мав яко референт промавляти др. Адлєр з Відня розвязала поліція.

Інсбрук, 1. сєрпня. Вчєра відбуло ся тут під голім небом згромадженє клєрикалів, на котрім запротєстовано против остатних ворожих рим. кат. цєркві манїфєстаций німецьких радикалів. Вислано телеграми до цїсаря і папи.

Білгород, 1. сєрпня. Часопись Male-Noviny оголошує витяг з листів бувшого міністра скарбу Вуїча і теперішного сєрбского посла в Петербурзі Грїуча. В однім листі дапопа Іліча, котрого увязнено о заговор на Міляна, Вуїч виражає ся згїрдно о Мілянї. Грїуч знова остро кри-

тикує теперішнє сєрбскє правитєльство і здумиває ся над тим як сєрбскій народ може щось подібного знєсти.

Малій Фейлетон.

3 теки самоубийця.

Психологічний образок.

(Далі.)

28. лютого.

Моя хороба щораз більшає. Унали сніги; мороз. Цїлими днями скитаюсь, бо не можу знайти нігдє місцє, щоби мене прикувало до сєбе. І нераз скитаючи ся питаю сам сєбе:

Куди жену? зачим? пощо?
Куди зайду? Не знаю.
У серце щось важкє лягло
І я з туги вмираю.

Коби то вирвать з груди трам;
Хоч слово втїхи вчути!
Та мушу слєзю пити сам,
І сам свїй хрєст тягнути.

Той лютий кат, який зранив
У серце, — той не вчує.
Колиб він був мене убив!...
А то зранив й глузує.

Як олень, що з стрїлов втєчє,
Поволи в кущах гине, —
Так грудь мою боляк печє,
Дєж сховав а для мене?

В нутрі некольний жар печє,
У мїзку вир; дурію!
Туга палить і грудь жєрє, —
В жарі і в болях млію.

О З..., не муч мене,
Досить вже будє муки...
О слово хоч молю тебе,
А то — наложу руки!

1. марта.

Нещасний, хто мусить тягнути окуви.
О, тричі нещасний, хто даром кохає,
І даром нудьгує, і даром зітхає.
Нещасний, хто впаде у пута любви!

Розбійник надїєсь, що скине кайдани.
Хто любить, на віки рабом загїбає;
Сльозами вшиваєсь, як Танталє страдає.
Нещасний, хто дармо зітхає благає...

О горе, хто мусить без огляду жити!
Хто серцем полюбить і мусить кохати,
Хто сьвітом нудьгує і мусить зітхати:
«Не сила вже жити, — пра вже кінчити!»

Кохана! Змалюю ще раз свої муки,
Кроваво змалюю, в слєзах їх скупаю.
Диви ся, о З..., як мучусь, страдаю!
Хоч слово надїї, бо з гину з розпуки!

3. марта.

Немов літа минають дні.
Морози кригу стяли.
Гадав, забуду... Ні тай ні!
Немов замерзлі стали
У серци муки: жаль, туга,
Надїї, мрії, горе —
Зціпили в серцю мов гора,
Немов лєдяне морє.

Неначе відьма, та дуга,
Із моря воду пє, —
Так з мого серця гадь-туга
Поволи кровцю сєє,
Як той, що ждє на крайній суд,
Що смєрть, чи волю дасть, —
Мені так нудно дні пливуть,
Принєсять муку, страсть.

* * *
Скажи-ж вже вироє, ох скажи,
Нехай не мучусь далі;
До серця гадь їдку пусти,
А ні, то вбий печалі...

6. марта.

Я читав нині Байронового Чайльда: Прощанє. Чудовє! Мені ввижалось, що я теж вїїздаю з М., вїсьміяний, понижений, понєхтований. З розпукою сїв я до писаня.

Прощанє.

Гайда на коні! Час рушати.
Вже півєнь кличє, вже зоріє,
На сході млаво зоря тліє.
Гайда на коні! Час пращатись.

Гайда! гайда! не слїд зітхати...
Весєло-ж, гай! — нишком, тихо!
Вона ще спить і мріє, — тихо!
Гайда на коні! Час рушати.

Здорова будь! пора розстатись...
Пращай мій гаю, сьвідку муки,
Люби зітхань пустих, — розпуки.
Пращайте всі! Пора розстатись.

Чогось піткнув ся, сивий коню?
Жєни на ослїп, в пропасть мглієту,
Удар чолом в стїну скалієту, —
Нехай снічну на зимнім лоні...

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Жени мій коню, рви що сили,—
Хоч серце плаче, тужить, ние.
За нами тілки пес завие, —
Вона-ж прокляла... Нум, що сили!
Гоп! гоп! мій коню встеп як море.
Чеси, креши, гони мій сивий;
Гони же, — пан твій нещасливий, —
Гоп! гоп! — своє най згубить горе.

7. марта.

Я не міг довше страдати. Відважив ся їй
передати деякі свої думки. Вона... вона висмі-
яла мене, передала родичам... Хоче, щоб мене
позивили... Ха-ха! І та що-ж, за що? Нехай ви-
дре в мене серце, інакше...

(Кілька годин пізнійше).

„At illi magis clamabant dicentes:
Crucifigatur!“ — Math. XXVII. 23.

Я проступник, — смерть мені!
На тортури-хрест, на муки!
Я злочинець, бо в тобі

Залюбив ся до розпуки...

Люба З..., муч мене!
Я лихий проступник, — знаю.
Муч, карай, убий мене;
Я проступник, я — кохаю!

Вбий мене, розгни, розгни!
Злочин зради я вчинив...
Вбили-ж і Христа кати
Лиш за те, що він — любив.

10. марта.

І знов немилла ніч упила,
І знов до діла тра іти.
Душа щемить, як перш тужила,
Так тужить нині — тра іти!
(Далі буде).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		1:55	6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		2:08	6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	7:10	з Зимної-води		2:45	6:30	» » дв. Підзамче	
	7:40	з Янова		8:30	6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия			8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче			9:10	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	8:05	» » на дв. головний			9:25	до Янова	
	8:15	з Сокала, Рави рускої			9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятинна дв. Підз.	
1:30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.			9:53	» » дв. гол.	
	11:15	з Ярослава і Любачова			10:10	до Белця, Рави рускої, Сокала і Любачова	
1:50	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова			12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в неділі і свята	
	1:01	з Янова			2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята	
	1:40	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно		2:55	9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2:20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.			3:05	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів	
2:35	5:40	з Сокала, Белця і Любачова			3:15	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	
	5:55				3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
					3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
					3:26	до Брухович	
					5:25	до Ярослава	
Ніч				Ніч			
8:45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		12:50	6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20	з Іцкан, Сучави			6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята			6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.	
	7:58				7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	8:15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно			7:10	до Сокала і Рави рускої	
		з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.			7:20	до Тернополя дворець головний	
	8:14	з Янова тільки від 1. черв. до 15. гер. вкл.			7:42	» » дворець Підзамче	
	9:21	з Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту			7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
	9:55	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави			8:35	» » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
12:30	10:10	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			9:10	» » 1. чер. до 30. жов. в нед. і св.	
	10:08	» » на дв. голов.		2:36	10:40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	
	10:25	з Лавочного (Пешту) Хирова			10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока	
	10:30	зі Сколього, Калуша			11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
	12:10	з Підволочиск на дворець Підзамче			11:32	» » дв. Підзамче	
	3:05	на дворець головний			4:10	до Кракова (Відня, Берліна)	
	3:30				5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня	
	2:16	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока					

ЗАМІТКА: Пору нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє поясненя в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Віреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські зваради, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шид огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносятся:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи »Дністра« дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безприволочно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси »Дністра« приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через »Дністеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту »Дністеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за отлатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський вносить 25 зр., вишсовє 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в »Дністрѣ«. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів »Дністра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просвѣти«).

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найкористнійших комбінаціях.

Повищення для членів Тов. взаїмних обезпеч. і взаїмн. кред. »Дністеръ« на 5 1/2% і 1% додатку на кошта адм.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ
Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА
комедия в 3. актах з сільского житя.
Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА
історична трагедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.
Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа
шутка в 5. актах з міского побуту.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР
комедия в I. актї опрацьована після німецкого.
Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Книжки оправлені в полотно з хорошими витисками о 15 кр. більше.
На поchtову пересилку 5 кр.

Замовленя з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10. Львів.
У Львові набути можна в Ставропігійській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезия, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше уваглядиюване артистичного викінченя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.
Видавець: М. Заячківський, Львів, улица Зибликєвича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймає замовленя і посередничить в закупні:
Світло церковне
впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.
Вино
в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.
Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9:20, 10:20, 10:70, 11:20, а спеціальність по 12:20 франко **БИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3:70, 4:10, 4:90 франко. — Інвші товари по умірених цінах.
78—?

Хорі на легкі
одержать завсїгди певну поміч або пільгу по ужитю мого »Мальтолю«, який я винайшов. Камель, хрипка, астма, флегма, катар легких і гортанки, дерте в горлі і и. устають по кількох днях.
Сотки уживають сего средства з найбільшим успіхом, як про се свідчать свѣтлі подяки, що надходять кожного дня. Мальтоль не є якимсь тайним средством, але препаратом, витвореним після мого власного способу з екстр. мальт. комп., а продажу сего средства дозволена поліційно і часто поручають его лікарі.
Ціна 3 пушок м. 4,90, 6 пушок м. 9,00, 12 пушок м. 16,00 за гроші або післплатою.
Фляшка на пробу мар. 2,10.
Wilhelm Bieber Fabrikant des Maltol
Königsberg i. Pr.

Академик
пошукує лекції на час фе. пії.
Адрес: М. Ф.
post. rest. в Гадинківцах.